

Poprach K., Kunstmüller I., Veselý J. 2016: *Moták lužní*. TYTO, z.s., Nenakonice, 296 stran, náklad 350 výtisků, cena neuvedena.

ISBN 978-80-906125-1-8

Jiří Šírek

Velkou událostí roku 2016 byla určitě říjnová mikulovská konference ČSO s názvem Každý pták se počítá. Měla jistě celou řadu zajímavých atributů pro komunitu našich ornitologů. Pro mě byl jedním z největších okamžiků pohled na Karla Popracha, předávajícího mi zcela čerstvě vytištěnou knihu *Moták lužní*, kterou napsal spolu s Ivanem Kunstmüllerem a Josefem Veselým a vydal ve spolku TYTO v Nenakonicích. Předskokanem tohoto díla byla velmi kvalitní práce, která vzbudila pozornost odborníků na dravce, zabývající se určováním stárí a pohlaví motáka lužního (POPRACH 2009).

Jde podle mého názoru o zásadní počín v oblasti výzkumu druhu *Circus pygargus*, jemuž je zcela věnována, pomínou-li části věnované všem motákům světa či našim dalším třem druhům rodu *Circus*. V naší ornitologické literatuře jde o dílo přesahující dosud naše zvyklosti při studiu jediného ptačího druhu. Osobně mohu srovnat snad jen s Karlovou dřívější Sovou pálenou (POPRACH 2008) a knihou o dropu velkém na Znojemsku (FIALA, VYMAZALOVÁ 2015). Bezmála tři stovky stran obsahují 14 kapitol textu, stovky kvalitních fotografií, mapky, grafy a tabulky. Vše na rozsáhlém prostoru o formátu 31 x 21,5 cm.

Stručně ke kapitolám, které mě zaujaly:

Množství cenných informací obsahuje kapitola Taxonomie, areál a početnost. Nejen stručný a výstižný přehled všech 16 druhů rodu *Circus*, ale hlavně přehled o početnosti a situaci ve všech zemích hnízdního areálu. V kapitole Popis je kromě textu cenný fotografický doprovod, ten ostatně tvoří nosnou část celé knihy. Fotky matadorů – fotografů našich dravců – zejména od Zdeňka Tunky, Dušana Boucného, Stana Harvančíka, Vladimíra Gahury

i autora směle konkurují i Forsmanovu poslednímu dílu o dravcích Evropy v letu (FORSMAN 2016). Kapitola Pelichání obsahuje nejen popis, ale i 65 fotografií, mnohdy detailních a celostránkových. Kapitoly Vnitrodruhové a sociální chování a Hnízdní biologie obsahují mimo jiné detailní informace z ontogeneze, dosud nepublikované. Podobně je tomu i v kapitolách týkajících se migrace, výskytu v České republice, ohrožení a ochrany.

Perlou je kapitola Určovací znaky evropských druhů motáků, obsahující mimo jiné i 16 fotografií motáka stepního, tohoto stále častěji pozorovaného dravce u nás, porovnávající určovací znaky všech čtyř evropských druhů rodu *Circus*.

Přehled literatury obsahuje přes 600 literárních odkazů a jen potvrzuje snahu o co nejúplnější přehled všech záznamů k danému druhu.

Stejně jako každé práci podobného typu, ani Motáku lužnímu se nevyhnuly některé chybičky a překlepy. Na straně 13 působí poněkud bizarně překlad z roku 1795, který uvádí „muže a ženu“ i „samce a samici“ motáků. V přehledu literatury si překlepy zařadily trochu víc – chybně jsou uvedeny názvy některých stěžejních dravčářských i ornitologických děl – FORSMAN 1995 a 1999, CRAMP 1980 a dokonce i LINNÉHO klasiky SYSTEMA NATURAE z roku 1758. Toto však nejsou podstatné problémy, nijak nesnižují kvalitu celého díla, které bude podle mě hodně dlouho zásadní literaturou pro informace o druhu *Circus pygargus*. Mám jen dvě přání, z nichž jedno nebude splnitelné: autoři by měli zvážit uvedení tohoto díla v anglické verzi na trh v Evropě a druhé přání - rád bych žil tak dlouho, dokud bude toto dílo používáno jako hlavní zdroj informací o motáku lužním.

LITERATURA

- CRAMP S. & SIMMONS K. E. L. (EDS.) 1980: Birds of the Western Palearctic. Vol. II. Oxford University Press, Oxford & New York.
- FIALA L., VYMAZALOVÁ H. 2015: Drop velký na Znojemsku. Příspěvek k historii vývoje populace a zkušenosti s jeho ochranou v některých evropských zemích. Ladislav Fiala, Znojmo.
- FORSMAN D. 1995: Field identification of female and juvenile Montagu's and Pallid Harrier. Dutch Birding 17: 41–54.
- FORSMAN D. 1999: The Raptors of Europe and the Middle East. A Handbook of field identification. T. & A. D. Poyser Ltd.
- FORSMAN D. 2016: Flight identification of Raptors of Europe, North Africa and the Middle East. Christopher Helm, London.
- LINNAEUS C. 1758: Systema Naturae. Laurentius Salvius, Stockholm.
- POPRACH K. 2008: Sova pálená. TYTO, Nenakonice.
- POPRACH K. 2009: Poznámky k určování stáří a pohlaví motáka lužního (*Circus pygargus*). Crex 29: 111–121.

